

BIODIVERSITEIT: KAN IK IETS DOEN?

Je hoort en ziet in de media geregeld: “We moeten de achteruitgang van biodiversiteit stoppen!” Voel jij je dan aangesproken? Of vind je dat dit alleen een zaak is van de overheid en grote natuurorganisaties?

Natuur is niet alleen te vinden in natuurgebieden. Natuur is overal! Iedereen kan daarom iets doen aan bevordering van biodiversiteit. Maar wat is het eigenlijk?

WAT IS BIODIVERSITEIT?

Biodiversiteit betekent letterlijk ‘variatie aan leven’. Kort gezegd is het de verscheidenheid aan leven in een bepaald gebied. Het is een breed begrip dat meerdere onderdelen omvat:

- alle soorten organismen die voorkomen in een gebied. Organismen zijn planten, dieren en micro-organismen (zoals schimmels en bacteriën);
- het verschil tussen individuen binnen een soort (genetische variatie);
- de variatie aan ecosystemen¹ waar deze soorten deel van uitmaken. Bijvoorbeeld sloot, slootkant, weide, struiklaag, bos.

¹ Een ecosysteem is een natuurlijk systeem dat bestaat uit alle levende organismen die er voorkomen, samen met hun niet-levende omgeving (bijvoorbeeld bodem, licht, vocht, temperatuur), en de wisselwerkingen tussen beide.

Je kunt het ‘gebied’ waarnaar je kijkt op allerlei manieren afbakenen: de aarde als geheel, een regio, een bos of park, je achtertuin, of zelfs maar één boom, of al het leven onder één steen. Binnen de Bloemrijken hebben we het steeds over het gebied Rivierenland² (oid), maar je kunt het binnen je eigen Bloemrijk natuurlijk ook hebben over de biodiversiteit in één straat of zelfs in één bloembak.

WAAROM IS BIODIVERSITEIT BELANGRIJK?

Alles in de natuur is afhankelijk van elkaar. Dieren en planten hebben elkaar nodig voor voedsel en plekken om te nestelen en schuilen. Bijen vinden bijvoorbeeld nectar (om zelf te eten) en stuifmeel (voor hun larven) in bloeiende planten. En die bloeiende planten hebben weer bijen nodig voor hun bestuiving, zodat ze zich kunnen voortplanten.

Maar er is niet één plant waar alle bijensoorten van kunnen eten. En niet één bijensoort kan alle plantensoorten bestuiven. Daarom is het belangrijk dat er in een gebied (een ecosysteem) verschillende soorten zijn. Het kan dan beter tegen veranderingen, zoals klimaatverandering.

Een gebied met een hogere biodiversiteit is ook:

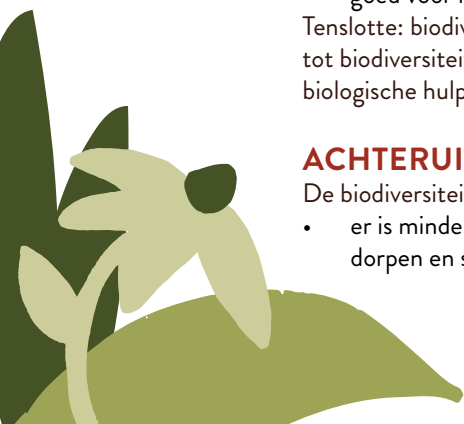
- beter bestand tegen ziekten en plagen (zoals buxusmot en eikenprocessierups);
- goedkoper en makkelijker in onderhoud;
- goed voor het welbevinden van mensen (een groene omgeving is rustgevend).

Tenslotte: biodiversiteit vertegenwoordigt grote economische waarde. Vrijwel alles wat we eten is te herleiden tot biodiversiteit. Heel veel van onze bouwmaterialen, medicijnen en industriële grondstoffen komen van biologische hulpbronnen. Veel vormen van toerisme draaien om natuur.

ACHTERUITGANG

De biodiversiteit in Nederland is sinds 1900 behoorlijk afgenomen. Waardoor komt dat?

- er is minder natuur en natuur is versnipperd in steeds kleinere stukjes, door bouw van huizen in dorpen en steden, industrieterreinen en wegen en steeds grootschaliger landbouw;

- eentonige landbouw: grote stukken landbouwgrond met maar één soort gewas;
- inzet van bestrijdingsmiddelen tegen plaaginsecten en 'onkruid';
- gebruik van veel mest in de landbouw;
- stikstofuitstoot in de lucht door verkeer, industrie en landbouw.

TIJD VOOR ACTIE

Steeds meer overheden (Europees, landelijk, provinciaal en gemeentelijk), bedrijven en andere organisaties komen in actie voor meer biodiversiteit. Door het aanwijzen van reservaten, aankopen van natuur, ecologisch beheer van bermen en het aanleggen van verbindingen tussen gebieden. De achteruitgang is nog niet gestopt, dus er moeten nóg meer organisaties en mensen aan mee doen!

IK KAN ER IETS AAN DOEN

Aan de basis van biodiversiteit staan planten. Met meer verschillende soorten planten, zijn er ook meer verschillende soorten insecten, en daardoor andere diersoorten zoals vogels en egels. Door in je eigen tuin, op je balkon, of in de straat (in een geveltuintje of boomspiegel) veel verschillende bijvriendelijke planten te zetten, help je dus al. Of creëer – samen met anderen – in je dorp, buurt of wijk een Bloemrijk!

SAMEN VERBINDINGEN MAKEN

Door van het vroege voorjaar tot en met de herfst te zorgen voor nectar en stuifmeel uit bloeiende planten, hebben insecten gedurende het hele vliegseizoen voldoende voedsel. Dan kunnen ze veel vliegen en hebben ze meer kans om zich voort te planten. Aaneengeschakelde tuinen en andere bloemrijke gebieden vormen 'vliegroutes'. Zo speel je als particulier een belangrijke rol in de verbinding van gebieden met hoge biodiversiteit, vooral voor wilde bijen. Sommige soorten kunnen namelijk een afstand van 100 meter zonder voedsel al niet overbruggen.

KLEINE TUINEN EN BALKONS HEBBEN OOK IMPACT

Uit recent onderzoek is gebleken dat de grootte van een tuin niet bepalend is voor de hoeveelheid nectar die er te halen valt. Veel belangrijker is welke plantensoorten er in de tuin staan. Een kleine tuin, balkon of plantenbak op straat kan dus net zo waardevol zijn als een grote tuin, of waardevoller. Bovendien: tegenwoordig herbergen sommige woonwijken meer biodiversiteit dan gebieden met alleen grootschalige landbouw. Een landbouwgebied is 'groen', zou je denken. Maar vaak groeit er maar één plantensoort, er is sprake van monoculturen.

MEER WETEN?

Kort

- Dit [filmpje](#) geeft een hele korte uitleg over belang van biodiversiteit en wilde bestuivers
- Bekijk de [video](#) (6'35") : "Wat is biodiversiteit en hoe draag je er aan bij in je tuin?" op de website van het tijdschrift Groei & Bloei (op de pagina: Tuin > tuinkalender)

Verdieping

- Doe de online cursus '[Biodiversiteit: de basis](#)' van IVN natuureducatie
- Lees het [boekje](#) 'Biodiversiteit' van de Stichting Biowetenschappen en Maatschappij
- Bestudeer het [artikel](#) over nectarproductie in stadstuinen
- Verdiep je in de aanpak van achteruitgang van biodiversiteit in Nederland via [Samen voor Biodiversiteit](#)
- Lees de samenvatting van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel, te vinden onder downloads op deze [pagina](#)
- Kom meer te weten over [waarom te veel stikstof een probleem is](#)

